C.S. SCHURZFLEISCHI DISPUTATIONES HISTORICAE CIVILES, COLLECTAE, ET VNO…

Konrad Samuel Schurtzfleisch,
Johann Christoph Ernesti

I.

TRansylvaniæ pars est Daciæ veteris, qvae *mediterranea* dicitur, qvam Chrysius fl. ab Hungaria separat ac secernit.

II. Eam Traianus fecit provinciam, et victo Dacorum Rege Decebalo, cum ditione Imperii Romani veteris coniunxit.

III. Sedes domiciliumqve Decebali fuit qvondam in oppido *Sarmiz*, qvam Dio Cassius nominavit Zermizegethusam, *lib. LVIII. in excerptis apud Theodosium.*

IV. In priscis Romanorum inscriptionibus, qvae posteritati servatae sunt, appellatur COLONIA VLPIA TRAIANA AVGVSTA DACICA ZARMIS. Alibi, ut legisse memini, pro SARMIZEG. qvod plene debet efferri, SARMIZEGETHVSA, vel ZERMIZEGETHVSA, ut Dio scribit, qvem vetus inscriptio apprime illustrat. *V. Stephanus Zamosius in analectis Daciae antiqvitatum.*

V. Commune vulgatumqve huius oppidi nomen, Alba Iulia, celebratur, qvod ab Iulia, Aurelii Antonini pii Imper. matre, sumptum esse, audacius, qvam verius affirmant. In his numerandus est *Georgius Reichersdorffius*, vir oppido diligens, sed interdum credulitate lapsus. Documento est vetus inscriptio, qvam apud Dacos ab interitu vindicatam, accessione ex ingenio deprompta auxit, & inscriptioni, in agro eius urbis repertae, nomen *Iuliae* addidit atqve affinxit, *in Chorographia Transylvaniae p. 578.* Sed vel unus ei arguendo sufficiat Capitolinus, qvi non Iuliam, sed Arriam Fadillam Antonini pii matrem prodidit, qvod eum scire oportuit, qvem non caute secuti sunt Fournier et Baudrandus.

VI. Neqve vero Dacia unqvam redacta est in ditionem imperii Romani, ad Francos Germanosqve delati: neqve Regno Germaniae accessit et innexa est, sed ab utroqve finibus, forma et iure regendi distincta semper fuit.

VII. Qvam Pannodaciam multi, nec obscuri scriptores vocant, eam consularem fuisse constat, qvae cum regno Hungariae coaluit, atqve a Regibus Hungariae etiam *postliminio* vindicatur.

VIII. Duo Pannodaciae Antistites dudum constituti, Albensis, qvi ab Alba Iulia dictus est, et Varadinensis ad Crissum fl. suffragandi iure obnoxii sunt Archiepiscopo Colociensi, qvi in re-

gno-

gno Hungariae ſecundus a Strigonienſi eſt, et metropolin usqve in regiones Illyricas porrectam habet.

IX. Haec iura ſummis ſacerdotiis ſedibusqve coniuncta, inde a Solymanni tempore turbata, ablata ac ferme deleta, barbaris auſpicio *AVGVSTI* fortiter feliciterqve pulſis, novum priſtinumqve facile nobis promittunt ſplendorem.

X. Religio Chriſtiana in Tranſylvaniam traducta eſt per Hungaros, ſed in Hungariam migravit ope Germanorum, inprimis connubio Giſelae, cum Stephano I. Rege contracto.

XI. Ex capite huius matrimonii qvondam Hungari, nullo evidenti firmoqve argumento, ius in Boioariam ſibi aſſeruerunt, *apud Petrum de Revva cent. 4. rer. Hung.*

XII. Primae finium lites inter Hunnos Francosqve exortae ſunt ob limitem Boioariae, qvae auctoribus exitio fuerunt. Qvod recte animadvertit ſcriptor annalium *Laurishamenſium*, qvi tradit, *contentionem atqve altercationem* (de finibus) *belli poſtea cum Hunnis geſti ſeminarium atqve originem fuiſſe.*

XIII. Hungari, exciſis Hunnis, in Pannoniam adventarunt, et inita cum Arnulpho ſocietate belli, partem regni Marahenſis acceperunt, qvam Germani poſtea ereptam, iuxta cum Pannonia ſuperiori, in Germaniae patrimonium conflarunt, finesqve adeo in viſcera illius regionis protulerunt. Caute hic verba Thuani ſunt intelligenda, ſcribentis, *Pannonia ſuperiori hodie Auſtriam fere contineri, lib. IX. Hiſt.* Nam id iure dici et concedi neqvit de Auſtria, qvae ad Anaſum patet, qvippe qvae antehac Boioariae limitem clauſit, et *Marchia* regni Orientalis, non Pannoniae provincia fuit.

XIV. Atenimvero Dacia, qvam praedixi, veteris Romanorum Imperii horreum fuit, et multum auri argentiqve aerario intulit, adeo ut magnas amplasqve opes ibi cumularent. Nota pervulgataqve ſunt nomina Magiſtratuum, qvi cenſus metallici negotia curarunt et moderati ſunt, inter qvos inprimis eluxit *proconſul aurariarum*, qvem vetera atqve incorrupta Daciae monumenta apertiſſime demonſtrant. Tum qvinto qvoqve anno haec provincia ſolenne vectigal pendebat, qvod Romani ſuo iure et more *luſtrum* nominarunt. Cuiusmodi inſcriptiones adhuc extant, honori memoriaeqve COACTORVM ſacrae. Coactores qvi fuerint, neſcire puto neminem, qvi Tullium Tranqvillumqve leviter attigit, curſimqve inſpexit.

gno Hungariae ſecundus a Strigonienſi eſt, et metropolin usqve in regiones Illyricas porrectam habet.

IX. Haec iura ſummis ſacerdotiis ſedibusqve coniuncta, inde a Solymanni tempore turbata, ablata ac ferme deleta, barbaris auſpicio *AVGVSTI* fortiter feliciterqve pulſis, novum priſtinumqve facile nobis promittunt ſplendorem.

X. Religio Chriſtiana in Tranſylvaniam traducta eſt per Hungaros, ſed in Hungariam migravit ope Germanorum, inprimis connubio Giſelae, cum Stephano I. Rege contracto.

XI. Ex capite huius matrimonii qvondam Hungari, nullo evidenti firmoqve argumento, ius in Boioariam ſibi aſſeruerunt, *apud Petrum de Revva cent. 1. rer. Hung.*

XII. Primae finium lites inter Hunnos Francosqve exortae ſunt ob limitem Boioariae, qvae auctoribus exitio fuerunt. Qvod recte animadvertit ſcriptor annalium *Laurishamenſium*, qvi tradit, *contentionem atqve altercationem* (de finibus) *belli poſtea cum Hunnis geſti ſeminarium atqve originem fuiſſe.*

XIII. Hungari, excifis Hunnis, in Pannoniam adventarunt, et inita cum Arnulpho ſocietate belli, partem regni Marahenſis acceperunt, qvam Germani poſtea ereptam, iuxta cum Pannonia ſuperiori, in Germaniae patrimonium conflarunt, finesqve adeo in viſcera illius regionis protulerunt. Caute hic verba Thuani ſunt intelligenda, ſcribentis, *Pannonia ſuperiori hodie Auſtriam fere contineri, lib. IX. Hiſt.* Nam id iure dici et concedi neqvit de Auſtria, qvae ad Anaſum patet, qvippe qvae antehac Boioariae limitem clauſit, et *Marchia* regni Orientalis, non Pannoniae provincia fuit.

XIV. Atenimvero Dacia, qvam praedixi, veteris Romanorum Imperii horreum fuit, et multum auri argentiqve aerario intulit, adeo ut magnas amplasqve opes ibi cumularent. Nota pervulgataqve ſunt nomina Magiſtratuum, qvi cenſus metallici negotia curarunt et moderati ſunt, inter qvos inprimis eluxit *proconſul aurariarum*, qvem vetera atqve incorrupta Daciae monumenta apertiſſime demonſtrant. Tum qvinto qvoqve anno haec provincia ſolenne vectigal pendebat, qvod Romani ſuo iure et more *luſtrum* nominarunt. Cuiusmodi inſcriptiones adhuc extant, honori memoriaeqve COACTORVM ſacrae. Coactores qvi fuerint, neſcire puto neminem, qvi Tullium Tranqvillumqve leviter attigit, curſimqve inſpexit.

gno Hungariae secundus a Strigoniensi est, et metropolin usqve in regiones Illyricas porrectam habet.

IX. Haec iura summis sacerdotiis sedibusqve coniuncta, inde a Solymanni tempore turbata, ablata ac ferme deleta, barbaris auspicio *AVGVSTI* fortiter feliciterqve pulsis, novum pristinumqve facile nobis promittunt splendorem.

X. Religio Christiana in Transylvaniam traducta est per Hungaros, sed in Hungariam migravit ope Germanorum, inprimis connubio Giselae, cum Stephano I. Rege contracto.

XI. Ex capite huius matrimonii qvondam Hungari, nullo evidenti firmoqve argumento, ius in Boioariam sibi asseruerunt, *apud Petrum de Revva cent. 1. rer. Hung.*

XII. Primae finium lites inter Hunnos Francosqve exortae sunt ob limitem Boioariae, qvae auctoribus exitio fuerunt. Qvod recte animadvertit scriptor annalium *Laurisbamensium*, qvi tradit, *contentionem atqve altercationem* (de finibus) *belli postea cum Hunnis gesti seminarium atqve originem fuisse.*

XIII. Hungari, excisis Hunnis, in Pannoniam adventarunt, et inita cum Arnulpho societate belli, partem regni Marahensis acceperunt, qvam Germani postea ereptam, iuxta cum Pannonia superiori, in Germaniae patrimonium conflarunt, finesqve adeo in viscera illius regionis protulerunt. Caute hic verba Thuani sunt intelligenda, scribentis, *Pannonia superiori hodie Austriam fere contineri, lib. IX. Hist.* Nam id iure dici et concedi neqvit de Austria, qvae ad Anasum patet, qvippe qvae antehac Boioariae limitem clausit, et *Marchia* regni Orientalis, non Pannoniae provincia fuit.

XIV. Atenimvero Dacia, qvam praedixi, veteris Romanorum Imperii horreum fuit, et multum auri argentiqve aerario intulit, adeo ut magnas amplasqve opes ibi cumularent. Nota pervulgataqve sunt nomina Magistratuum, qvi census metallici negotia curarunt et moderati sunt, inter qvos inprimis eluxit *proconsul aurariarum*, qvem vetera atqve incorrupta Daciae monumenta apertissime demonstrant. Tum qvinto qvoqve anno haec provincia solenne vectigal pendebat, qvod Romani suo iure et more *lustrum* nominarunt. Cuiusmodi inscriptiones adhuc extant, honori memoriaeqve COACTORVM sacrae. Coactores qvi fuerint, nescire puto neminem, qvi Tullium Tranqvillumqve leviter attigit, cursimqve inspexit.